

EDDÉLY MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: du. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 390.

Ara 1 lej

II. évfolyam 133 sz.

Vasárnap

1933 Május 14

II

Szóban, írásban az egész országban és a külföldön megindult a harc

A revízió ellen

Vajda miniszterelnök a rádióban, Bratianu György a liberálisok gyűlésén kelt ki az ellen, hogy szó eshetik ma arról, hogy az ország határait megváltoztatnák. -- A Magyar Kisgazdapárt Vajdát támogatja

Sixtus rejtélyes utja

Bukarest, máj. 12

Május 10. alkalmából Vajda miniszterelnök beszédet mondott a rádióban. A lapok most foglalkoznak a miniszterelnök beszédének érdekesebb részeivel, különösen a határrevízióra és a hitlerizmusra vonatkozólag.

„Románia annyi vér és emberáldozattal szerzett határainak revíziója egy román számára sem lehet egyéni alkudozások tárgya, nem lehet sem álmodozó fantaszta, se összeesküvő kommunista-kísérletek tárgya. Idegenből importált eszmék nem boríthatják fel népünk érzéseit, gondolatát és akaratát. Hitlerizmus? Idegen, import-szó a mi országunkba. Németországban olyan programja van az új uralomnak, amit nálunk a különböző pártok kormányai lassu fejlődésben már megvalósítottak: agrárreform, az állam elővásárlási joga, telepítések, konverzió. Ezeket hirdeti Hitler Németországban. Ami pedig az antiszemitizmust illeti, itt van nekünk a mi Cuzánk, aki bölcsőbb, mint a határon túli tanítványai, mert tekintetbe veszi az állam érdekeit és a törvényes rendet is, amit minden polgárnak, akár filo., akár antiszemita, respektálni kell. Külföldről importált anarchista eszméket és jelszavakat, sem az állam szervezete, sem a románság józan esze nem fog eltűrni.”

Vajda végül reményt és kitartást kért az ország népétől.

Bratianu György nagy beszéde a revízió ellen

Az új liberális párt vezetősége Bratianu György elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen Bratianu György nagy beszédet tartott a revízió ellen majd kijelentette, hogy az eddigi kormányok az állami apparátusokban kárték állampelforgató és az állam letérenő tüzfészek létezését.

Bratianu György ezután az infláció ellen beszélt és kijelentette, hogy nem a bankjegyek szaporítása, hanem nemzetközi valuta-erősítő egyezményekre van szükség.

Titulescu elutazott

Bukarest, máj. 12.

Este 8 órakor elutazott Titulescu a fővárosból. Egyenesen Genfbe megy. Távolléte alatt Mironescu helyettes miniszterelnök fogja vezetni a külügyminisztériumot.

Titulescu mindenekelőtt a leszerelési konferencián való részvétel céljából utazik Genfbe, de természetesen minden akciójába bekapcsolódik.

a revíziós mozgalom ellen való küzdelem.

Ernest Ene lesz a pénzügyi államtitkár

A „Curentul” értesülése szerint Ernest Enét közelebbről pénzügyi államtitkárnak nevezik ki.

A miniszterelnökségen értekezlet volt, amelyen Vajda, Madgearu, Popovici, Mirto, Joanitescu, V. Tilea. Elhatározták, hogy megkezdik a kormánypárt felvilágosító gyűléseit. Az első gyűlés május 21-én lesz Bukarestben hat megye földműves-küldöttségeinek részvételével.

Vajda elnökségét nem kell a pártkongresszus elé vinni

A „Dimineata” arról értesül, hogy a nemzeti parasztpárt össze hívott kongresszusa nem fogja Vajda elnökké választását ratifikálni, mert a párt szabályzata értelmében az elnök nem a párt, hanem a

pártvezetőség elnöke, minthogy pedig Vajdát a pártvezetőség a maga kebeléből választotta meg, nincs szükség a kongresszus hozzájárulására.

A Magyar Kisgazdapárt Vajdát támogatja

A „Magyar Gazdasági Szövetség” néven ismert disszidens magyar alakulat Szekelyudvarhelyen a napokban gyűlést tartott és „Magyar Kisgazdapárt” néven pártá alakult át. A gyűlé vezetője Ugron Ákos

táviratot intézett Vaidához és bejelentette, hogy az új párt is fentartja a Magyar Gazdasági Szövetség által Vaidával megkötött paktumot.

Sixtus rá akarja bírni Károly királyt, hogy segítse elő Ottó magyar királyságát?

A román sajtó részleteket közöl Gombös budapesti lapjának a „Nemzeti Figyelőnek” cikkéről Sixtus pármái herceg belgrádi és budapesti tárgyalásairól. A lap szerint Ottó megígérte volna, hogy restaurálása esetén belép a Kisantantba. Sixtus rá akarja bírni Károly román királyt, hogy inkognitóban utazzék Párisba és segítse elő Ottónak ily értelemben való trónra kerülését.

Ma délután érkeznek Bécsbe a németországi miniszterek

Bécs izgalommal várja, mi lesz ennek a látogatásnak a következménye

Bécs, máj. 12.

Most már egészen bizonyos, hogy a német nemzeti szocialista miniszterek és pártvezérek szombat délután fognak Bécsbe érkezni. Az osztrák nácik pártja ezt az alkalmat nagy tüntetésekre akarta felhasználni. A rendőrség azonban mindenféle felvonulást és gyülekezést betiltott. A program szerint a német nácik vezérei repülőgépen érkeznek Aspernbe, innen autón mennek Bécsbe, majd felvonulnak Bécs főútcáján a Ringen. Az osztrák náciknak az a szándékuk, hogy a hívek ezen az útvonalon sor-

falat álljanak.

A rendőrség mindenesetre óriási karhatalmi készültséget helyez el azon az útvonalon, ahol a vendégek át fognak vonulni. Egyben érvényt szerez az egyenruha viselési tilalomnak is. Sőt most már nem csak a barna ing, de a frakk és cilinderviseelés is tilos, mert ez a legutóbbi frakkos felvonulása óta új pártuniformisnak tekinthető.

A részletes utasításokat ma délután fogja kiadni a kormány és a főváros egész lakossága nagy izgalommal tekint az események elébe.

Kevés a profit

Csökkentik a petroleumtermelést

Luxemburg, máj. 12.

A nemzetközi petroleum tröszt hónapok óta húzódo tárgyalásai tegnap befejeződtek. Mivel petroleumban is erős túltermelés van, a tárgyalások gerincét a termelés kontingentálása képezte. Az új egyezmény két évre szól és abban 20 százalékkal csökkentették a világtermelést.

1 milliós ház égett le Brailában

Braila, máj. 12.

Hatalmas tüzvész keletkezett tegnap éjszaka Braila egyik kétemeletes házában. A tűz egy, a kéményből kipattanó szikrából keletkezett és a nagy szél miatt nemsokára az egész épület lángokban állott. A lakók szerencsésen megmenekültek, de minden ingóság odaégett. A ház Mocanu Péter tulajdona volt, aki közel 1 millió lejes kárt szenvedett.

Bolgár pokolgép Belgrádban

Belgrád, máj. 12.

A belgrádi rendőrség letartóztatta Ivoff és Gigoff macedon forradalmárokat. A letartóztatás egy átutazó szobában történt, ahol a meglepett macedónoknál 4 pokolgépet találtak. A vallatás során kiderült, hogy a robbanóanyagokat Szófiából hozták és Belgrádban egy Stankoff nevű macedon kellett volna átvenni a küldeményt. Stankoff azonban erre nem volt hajlandó és a bolgárokat bízta meg azzal, hogy a pokolgépet különböző hatósági épületekben helyezték el. A merénylők ezért 5000 dinárt kaptak. A rendőrség most azt kutatja, hogyan sikerült a pokolgépeket a határon áthozni.

A legnagyobb nyomorban

Meghalt Krudy Gyula magyar író

Budapest, máj. 12.

A régi magyar irodalomnak nagy gyászja van. Krudy Gyula a kitűnő regény és novellairó tegnap délelőtt Templom ucca 5 szám alatti lakásán szívszélhűdésként hirtelen elhunyt. Krudy Gyula 1878-ban Nyiregyháza szülött, kora ifjúságában hírlapíró lett, először a budapesti Fővárosi Lapoknál dolgozott. Majd Debrecenben és Nagyváradon újságíróskodott. Rövidesen ismét Budapestre került és mint író fejtett ki működését. Különösen a Nyírségről és a régi megyei életről írt romantikus írásokat. Krudy Gyula halála érzékeny vesztesége a magyar irodalomnak és elhunyt mély részvétet keltett az írói világban.

A kitűnő magyar író a legnagyobb nyomorban élt. Villanyórát a napokban már kikapcsolták, házbérét már hónapok óta nem tudta fizetni és az utóbbi időben a szoros értelemben éhezett. Ez volt a jutalom annyi sok szép írásért. Irósors, magyar sors.

Hasbaszurta

haragosát egy munkás Bukarestben

Bukarest, máj. 12.

Borzalmas bűntény áldozata lett Stamate Helén munkásleány. Már régen nagyon haragban volt Radulescu nevű szomszédjával. Tegnap este újabb szóváltás keletkezett közöttük, amelynek hevében Radulescu hatalmas bicskát rántott elő és ezzel háromszor hasba szúrta a szerencsétlen leányt. Azonnal beszállították a kórházba, de itt rövid szenvedés után meghalt.

Az összes elbocsájtott magyar vasutasokat visszaveszi a Cfr

Csak 19 tisztviselő állását nem sikerült megmenteni

Bukarest, máj. 12.

Allamnyelv nemtudása miatt elbocsájtott magyar vasutasok ügyében ülést tartott a CFR igazgatósága. Az igazgató tanács tagjai jóindulatúan kezelték az ügyet s belátták, hogy igazságtalan a megkülönböztetés.

Ezért elhatározták, hogy a visszavételre vonatkozó határozatot valamennyi elbocsájtással fenyegetett vasutasra kiterjesztik, kivéve a tizenkilenc tisztviselőt, akiket nem lehetett megmenteni.

„Egyszer mentem el a bálba...”

Sulyos büntetést kapott az alsó-ujfalusi legény, aki leszurta társát

Szatmár, máj. 12.

Babuti György huszonegyéves alsóujfalusi legény szándékos emberöléssel vádoltan állt ma délelőtt a törvényszék Spireanu-dr. Hanza tanácsa előtt. A fiatal parasztlegény a múlt év novemberében egy mulatságon leszurta Hansi György huszonöt éves földművest.

A gyilkos legény, aki hat hónapja vizsgálati fogságban van, a mai tárgyaláson azaz védekezett, hogy kissé ittasan tért be a mulatságra. Amikor verekedni kezdtek, Hansi két pofont adott neki, majd a többi legények is reátámadtak. Önvédelemből

használta a kést.

A tanúk egyöntetileg azt vallják, hogy látták, amikor Babuti kést rántott Hansira. Nem tudnak róla, hogy a vádlott ittas lett volna.

Egyedül Bozse Ioan vall kedvezően a vádlottra, azt állítva, hogy a verekezés előtt Hansi megpofozta a vádlottat.

A törvényszék szándékos emberölés büntetében bűnösnek mondotta ki Babuti Györgyöt és ezért az enyhítő szakasz alkalmazásával három és fél évi fegyházra ítélte.

A ügyész megnyugodott az ítéletben, míg Babuti és védője felebbzetek ellene.

A prefektusok útján

Erős harcot indított a belügyminiszter a jobboldali mozgalom ellen

Bukarest, máj. 12.

Pénteken délelőtt a belügyminiszterumban Moldova, Bukovina és Bessarabia prefektusai tartottak értekezletet. Mironescu belügyminiszter nagyobb expozét tartott, amelyben ismertette a kormány terveit és különösen felhívta a prefektusok figyelmét a jobboldali agitáció ellenőrzésére és felszólította őket, hogy a közrendet őrizzék meg és minden kilengést csírájában fojtsanak el.

Figyelmeztette végül a prefektusokat, hogy fel kell világosítani a népet arról, mennyire idegen a román néptől és mennyire káros a hitlerizmus.

Mironescu expozéja után Armand Călinescu belügyi alminiszter a helyi pénzügyi igazgatásról szóló törvényre vonatkozólag adott utasításokat.

Ma délelőtt Erdély és Oltenia prefektusaival tart értekezletet a belügyminiszter.

Nem tűrik a hitlerizmust az országban

Bukarest, máj. 12.

Popovici igazságügyminiszter tegnap fogadta a jasi, marosvásárhelyi, brassói, konstancai és krajovai főügyészeket és felhívta őket, hogy a jobboldali agitációval és kilengésekkel szemben a legerélyesebben lépjenek fel.

A liberális párt végrehajtó bizottsága tegnap ülést tartott. Nistor volt bukovinai miniszter felhívta a végrehajtó bizottság figyelmét a Bukovinát egyre jobban behálózó hitlerista propagandára. Duca kijelentette, hogy legközelebb beszédet fog mondani a hitlerizmus veszélyéről.

Elhangzott az ítélet Budapesten

Rörtönbüntetésre ítélték a kommunista diákokat és tanárokat

Budapest, máj. 12.

A budapesti büntetőtörvényszék Székán tanácsa tegnap hirdette ki ítéletét a kommunista szervezkedéssel vádolt egyetemi hallgatók és tanárok ügyében. Székán Jenő elsőrendű vádlottat másfél évi börtönre, Birky Ágnes, Beck András, Beck Mária vádlottakat 8–8 havi börtönre, Ráth István reáliskolai tanárt egy évi fegyházra, a többi

vádlottakat pedig 1-től 8 hónapig terjedő fogházbüntetésre ítélték. Kilenc vádlottat felmentett a törvényszék.

A budapesti ítélőtábla tegnap foglalkozott a Sallai és Fürst ügyből kifolyólag letartóztatott Karikás Frigyes ügyével. Karikást a törvényszék négy évi fegyházra ítélte, a büntetést most az ítélőtábla három évi fegyházra szállította le.

A vadon leánya

— Érdekes, nagyon érdekes, — törte meg sir Winton a csendet. — De nagyon bizonytalan. Semmit sem látok, amin el lehetne indulni a dologban... Semmi kézzel foghatót...

— Így van — mondta rá mr Matthews is. — Bizonytalan. Semmi, amin el lehetne indulni. Az első pillanatra már látni vélem, hol a nyitja. Bizonytalan bozgodást, árnyékok látok. De amint jobban szemügyre akorom venni, semmi kézzel fogható benne. Ha mindeniket külön vesszük, alig találunk mást, mint egészen rendes jelenséget. Mikor az egész terepet vette szemügyre, akkor tűnt fel önnek ez a finom kis „x” menyiség, amely később szertefoszlott.

— Ó, — mondta sir Winton. — Azért nem is feledkezem meg róla. Nem érzi, hogy Páris és Róma is kivétees jelentőséget tulajdonít ezeknek az eseteknek.

Mr Matthews jellegzetes mozdulatával az asztalra tette monokliját.

— Azt hiszem, meghökkentettem őket egy kicsit. Honneauxt meglepte. Majd nagyon megriasztotta. Ez eszébe sem jutott. Mindjárt átnézte az iratait. Néhány óra alatt készen volt ez a jegyzék és táviratozott Gabunba, Dakarba, Madagaszkárba további részletes jelentésért. Hozzátette, hogy Thégou és Lunaire halálával két legjobb erőt veszítette el a francia gyarmatok kormányzósága. Viessoix szintén a polgári intézőségnek egyik legkitünőbb közege volt. Ez a jegyzék 9, többé-kevésbé jelentékeny hivatalnokot sorol fel, akik a legutóbbi két hónap alatt meghaltak.

— Ah, — mondta sir Winton. — Es Róma?

— Róma sejtett valamit, de csupán helyi mozgolódás munkájának tartotta. Látja, három tisztviselőjét gyilkolták meg annak rendje-módja szerint Somaliában. Matteucit, a tripoliszi rendőrfőnököt csak hat hete hogy leszúrták.

Guattani azonban nem nagyon leleményes ember. Ahogy Brüsszel és Lissabon, éppen úgy Róma is vonakodik, hogy határozott magyarázatot adjon ezeknek az eseteknek, bár azért szívesen veszük újabb, tüzetes vizsgálat alá a dolgot.

Sir Winton szemöldök-ráncoltan nézett az asztalon fekvő gépirásos ivekre.

— Hát a dolog veleje az, — mondta kurtán — hogy Nagybritánia, Franciaország, Belgium, Itália és Portugália, ez az öt Afrikában érdekelt európai hatalom a legutóbbi hónapokban elvesztette néhány olyan tisztviselőjét, akik az afrikai gyarmati szolgálat kötelékében álltak és olyik közülök igen fontos személyiség volt. A legtöbb közülök természetes halállal hunyt el, így persze, betegségekben is, amik megtámadhatták őket. Somaliában és Congóban, ha úgy vesszük, még a gyilkosság sem olyan rendkívüli eset. Ha minden esetet önmagában vizsgálunk, hozzátehetjük, hogy semmi se szokatlan és semmi szokatlan jellegű nincs. Davidson öngyilkossága nem áll példátlanul, akik életük felét a trópuson töltik, kivétel nélkül szereznek valami nyavalyát és nagyon gyakran lelki betegséget.

— Két nappal előbb vacsoráztam Davidsonnal — vetette közbe Matthews. — Sohasem láttam még embert, aki oly kevésbé hasonlított egy öngyilkosjelölthez. Teljesen egészséges volt és úgy izgult új állásán, akár egy kamasz.

— Kétkedik tehát, hogy ez öngyilkosság lett volna?

— Minden látszott ellenére, nem tudom elhinni, hogy az volt.

(Folyt. köv.)

SPORT

Vasárnap Törekvés-Amte reváns-mérkőzés Nagyváradon

Az Amte legerősebb csapatával készül revánsot venni

Nagyvárad, máj. 12.
Lázasan készül a nagyváradai Törekvés a vasárnap megtartandó futballmérkőzésre, amelyen Azad kitünő munkáscsapatát, az AMTE-t látja vendégül. A mérkőzés reváns jellegű, mert mint ismeretes, csak nemrég vert rá a Törekvés 1:0-ra az AMTE-ra, amely most mindenáron ki akarja köszörülni a csorbát. A legerősebb csapatával jön le

Nagyváradra az aradi munkáscsapat, de a Törekvés is legjobb felállításban szerepel s a sportrajongók gyönyörű mérkőzésnek lesznek tanúi a Rhédey-kerti pályán.

A mérkőzést megelőzőleg a Törekvés 100 tagu tornászgardája szabadtéri gyakorlatokkal tesz tanúságot arról, hogy a többi egyesületek által annyira elhanyagolt torna van olyan sport, mint akármi más.

Nem hagyják magukat a magyar vízipóló-csikók

Bukarest, máj. 12.
A magyar utánpótlás vízipóló csapata szerdán a berlini Wasserfreunde csapatával 4:4 (2:1) arányban döntetlenül játszott. A magyarok sokkal jobbak voltak ellenfelükénél, csak a bíró működése fosztotta meg

őket a győzelemtől.

A magyar Utánpótlás vízipóló csapata Hildesheimban 14:3 (9:2) arányban győzött a Hildesheim 99. ellen. A magyarok megnyerték az összes uszós számokat is.

Megválasztották Déván a Kolping-legényegylet sportszakosztálya új tisztikarát

Déva, máj. 12.
A dévai Kolping róm. kath. legényegylet sportszakosztálya kedden tartotta meg első tisztikar választó közgyűlését dr. Kozma József elnökletével. A megnyitó után Kandrai Géza tanár mondott beszédet a sport je-

lentőségéről, majd megválasztották a vezetőséget. Elnök: a Kolping mindenkor elnöke. Ügyvezető elnök: Bubarnik Miklós és Zsok Fábán. Sportigazgató: dr. Kozma József. Titkárok: Hangyási János, Molnár Ferenc. Pénztáros: Spák Alajos.

Az új konverziós törvény

A mezőgazdasági és városi adósságok szabályozásáról szóló törvény

Tizenhetedik közlemény.

23. §. Azok a hitelezők, akiknek üres váltók vannak birtokukba, akik avégből, hogy adósaik elessenek a jelen törvény kedvezményeitől, ezeket a váltókat a valóságnak meg nem felelően töltik ki, akár a kelet. vagy lejárat időpontjának, akár a kötelezettség jogcímének a megváltoztatásával, vagy ezen váltóknak előbbi keltezéssel a törvény értelmében kivételt képező személyekre történő átruházásával, vagy bármely más módon, — egytől két évig terjedhető foga házzal büntetendők. Ezen eljárás megtörté- nének bizonyítása bármely bizonyítási módon eszközölhető.

Minden ilyen esetben az ekként kitöltött váltó semmissé válik.

24. §. Ha a jelen törvény rendelkezései alá eső mezőgazda adósnak olyan tartozásai vannak, amelyek harmadik személyek által bármely módon, kezesség, vagy forgatmány útján biztosítva vannak, a kezések és forgatmányosok kötelezettségei úgy felosztás, mint összeg, feltételek és fizetési idő tekintetében a főadósságra vonatkozó szabályok szerint szállíthatnak le.

Hitelintézetekre a rendelkezések nem vonatkoznak.

25. §. Azon veszteségek fedezése céljából, amelyeket a Banca Nationala az 1932. ápr. 19-iki és október 26-iki és a jelen törvény alkalmazása következtében szenvedett: (Folyt. köv.)

8500

könyvből álló

kölcsönkönyvtárunk

bármely állandó olvasónk által igénybevehető.

Kölcsöndi / havonta 10 lei

Beiratkozni és könyvet cserélni mindennap lehet az ERDELYI MAGYARSÁG kiadóhivatalában. Oradea, str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 10.

Miért nálunk a legdrágább a cukor?

Ha nem tudnának megállapodást kötni a kereskedők az erdélyi cukorgyárakkal, úgy Bukovinából hozatnak cukrot. A mindenkorl hórnyok a hibásak, hogy a cukorkartell drága cu-rot adott el

Nagyvárad, máj. 12.

Néhány nap óta a cukorkérdés foglalkoztatja Erdély közvéleményét. A cukorgyárak kartellje ugyanis felbomlott, de ennek ellenére a cukor mégsem lett olcsóbb. A kereskedők, a fogyasztók mind várták, hogy a gyárak között verseny alakuljon ki és olcsóbban ajánlják a cukrot, ez azonban nem következett be.

Romániában még ma is a legdrágább a cukor talán egész Európában,

ami elképesztő, ha meggondoljuk, hogy Romániában a cukor-nyersanyag dusan terem és a román cukor külföldön olcsóbb, mint Romániában.

A cukorgyárak nemrégiben közleményt adtak ki egyes lapokban, amely a következőképen hangzott:

„A közönség megnyugtására közöljük, hogy ne üljön fel a kósza híreknek, mert a cukor ára nem lett olcsóbb.”

Szép kis megnyugtató!

Országos értekezlet Nagyváradon

Erdély kereskedői szerdán értekezletet tartottak Nagyváradon. Az értekezleten minden város kereskedői képviseltették magukat Aradról, Temesvárról, Marosvásárhelyről, Kolozsvárról jöttek el a gyűlésre. A gyűlést Engel Gyula, az aradi fűszerkereskedők egyesületének elnöke vezette le. A gyűlés folyamán igen elkeseredett felszólalások hangzottak el a cukorgyárak ellen, amelyek a kartell felbomlása után sem hajlandók eddigi profitjukról lemondani.

— Ha olcsóbb lenne a cukor, nagyobb lenne a fogyasztás — állapították meg a gyűlésen.

Ma, amikor a hus és a kenyér aránylag még olcsó, mert a hentes és pékiparosok a nagyobb fogyasztás kedvéért leszállanak az árakkal — lehetetlen helyzet, hogy az elsőrendű közszükségleti cikk, a cukor kilója kétszer, sőt háromszor annyiba kerüljön mint a hus.

A kereskedők gyűlése végül is egy bizottságot küldött ki, amely tárgyalásokba fog bocsátkozni a cukorgyárak megbízottjaival. Ha sikerül árszállítást elérni, úgy megállapodnak az erdélyi cukorgyárakkal, ha pedig nem, akkor

Bukovinából hozatnak cukrot az erdélyi kereskedők.

Az ottani cukorgyárak ugyanis lényegesen olcsóbban adják a cukrot csak a vasuti szállítás kerül sokba, de a CFR már hajlandónak mutatkozott, hogy 300 vagon cukor szállítására kedvezményes tarifát ad.

És a kartelltörvény

Abban, hogy a cukor nem lesz olcsóbb, az állam is nagymértékben hibás. A cukrot ugyanis különként tíz lej fogyasztási adóval sújtják, a belföldi ipar védelmének ürügye alatt pedig olyan horribilis vámmal akadályozzák meg a cukor-behozatalt, hogy a külföldi cukor nem tud versenytársa lenni a

romániai cukornak. Kiviteli vám pedig nincs és így adódik elő az a helyzet, amit már fentebb említettünk, hogy a Romániában termelt cukor például

Bukovinában feleannyiért kapható, mint idevont nálunk az országban.

Mostanában sok szó esett a kartelltörvényről amit állítólag a kormány a kartellek letűrésére és az élet olcsóbbá-tételére készítené

elő. A cukor-példa bizonyítja, hogy ennek az intézkedésnek a nagyközönség szempontjából sok gyakorlati jelentősége nem lenne mert — hiába bomlik fel a kartell, az állam nem szállítja le az adókat és nem siet radikális intézkedésekkel a fogyasztóközönség segítségére.

Igy azután kartell ide, kartell oda — keserű marad a cukor.

Uniunea Agrara néven

Argetoianu új pártja

Bukarest, máj. 12

A politikai életnek érdekes szenzációja van, amennyiben tegnap délután óta Románia egy új politikai párttal gazdagodott. Most tartotta ugyanis végrehajtóbizottsági ülését az Uniunea Agrara, mely eddig tudvalevőleg gazdasági szervezet volt. A végrehajtóbizottsági ülésen egyhangulag kimondották, hogy az egyesület politikai párttá alakul át. Azonnal megtartották a tisztikar választásokat is s ennek kapcsán az új politikai párt elnöke Argetoianu lett. Ugyancsak ez az ülés megalkotta már az új párt alapszabályait is.

Rálőtt alvó urára egy jasi asszony

Amikor a rendőrség le akarta tartóztatni, megszökött

Jasi, máj. 12.

Véres szerelmi dráma játszódott le tegnap éjszaka Jasiban. Voiculescu László, a jasi Nemzeti Színház főruhátárosa már hosszabb ideje viszonyt folytatott egy artistánóval. Egy véletlen folytán felesége rájött férje hűtlenségére és ez annyira elkeserítette, hogy tegnap éjszaka, mialatt Voiculescu aludt, réalőtt. A golyó karján sebesítette meg és hogy a botrányt elkerülje,

megegyezett feleségével, hogy a dolgot úgy tüntetik fel, mintha szerencsétlenség történt volna.

A ruhátáros azonban kezelőorvosának mégis kikottyantotta, hogy felesége támadt reá féltékenységből. A rendőrségi is közbelépett erre, le akarta tartóztatni az asszonyt, de az neszét vette a dolognak és még idejében megszökött.

Gyilkosság egy regáti faluban

Az eladósodott földmives agyonlőtte a hitelező bankigazgatóját

Nem akarta elhalasztani a bankigazgató az árverést

Calaras, máj. 12.

Tegnap reggel hét órakor a közeli Malu községben meggyilkolva találták lakásán Jean Badarla bankárt. A csendőrség nyomában megindított a vizsgálatot és ennek során megállapította, hogy a bankárt két földmives ölte meg bosszúból. A gyilkos földmiveseket a rendőrség letartóztatta.

A Jalomita-megyei Malu községben történt gyilkosság ügyében a következő részleteket jelentik Bukarestből:

Badarla Ion bankigazgató, a calarasi Creditul Comercial Roman vezérigazgatóját Petre Costache parasztagazda lőtte agyon. A jómódú földbirtokos évekkel ezelőtt kölcsönt vett fel az intézettől s ez a kamatos kamatokkal együtt 500 ezer lejre nőtt fel. A bank végrehajtást vezetett Petre Costache többmiliót érő ingatlanára, a gazda azonban fizetni nem tudott. Az igazgató egyizben hajlandó volt az árverést elhalasztani, Costache azonban a mai viszonyok között képtelen volt nemcsak a félmilliót, de ennél kisebb összeget is megszerezni, mert a bank jelentősebb törlesztés nélkül nem volt hajlandó a fizetési haladékot meghosszabbítani.

Costache még egy utolsó kísérletet tett felkereste Badarla bankigazgatót s töle újabb fizetési haladékot kért. Az igazgató a halasztást megtagadta.

A földbirtokos erre elővette revolverét s a vezérigazgatót egy lövéssel leterítette. A gyilkosság elkövetése után a földbirtokos a csendőrségre ment s ott maga jelentette be az elkövetett gyilkosságot.

RADIOMŰSOR

SZOMBAT

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána gramofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasások, közben gramofon. 11.15: Üzenetek a vásárról. 12.05: Cigányzenekar. 13.15: Üzenetek a vásárról. 17: Elbeszélés. 18.15: Gramofon. 18.45: Munkásdalárda. 19.20: Hegedű. 19.50: Előadás. 22.45: Hangversenyzenekar.

1933.
M. 14

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

FILMPALACE

SZOMBAT, - VASARNAP:

ANNY ONDRA, Siegfried

Arno új vigjátéka!

FINOM URI CSALAD

12, 14, 17 és 22 lejes helyárak!

Sepsiszentgyörgyön inkább a szekrényt viszi el a végrehajtó semmint törlesztést fogadjon el

Sepsiszentgyörgy, máj. 12.

Adót senki sem fizet szívesen. Különösen akkor nem, ha alig van miből. Ahogy Kádár László sepsiszentgyörgyi napszámosnak sem igen volt. Dehát éres Istenem fizetni azért mégis kell. Ha keveset is, de kell. Tudta ezt Kádár László is, azonban az a csodálatos dolog történt meg vele, hogy az adóvégrehajtó nem akarta elfogadni tőle a pénzt, hanem mindenáron a lefoglalt szekrényt kellett neki. Kádárné nem szívesen ment ebbe a „cserébe“ s ebből állott elő a bonyodalom, aminek szenvedő alanya Kádár és Kádárné.

A hónap elején egy Cosma nevű végrehajtó megjelent Kádár Lászlónál, hogy adót hajtsa be. A végrehajtó mindjárt szekert is hozott magával, mert sohse tudni nem lesz erre szükség.

Kádár, aki szegény napszámos ember volt, egész télen munkanélkül állt s bizony vele is megesezt, ami manapság sokunkkal, hogy nem tudta kifizetni az adót. Kenyérre valót is alig tudott szerezni, nemhogy adófizetésre lett volna pénze. Most tavasszal azonban akadt egy kis munkája és remélte, hogy az adóra is telik. Aznap is éppen munkában volt, hogy a végrehajtó megjelent a háznál.

„Nem adom, nem adom...”

Csak Kádárné volt odahaza, aki kijelentette, hogy az egész adót most egyszerre nem tudja kifizetni, de törlesztésre tud adni 50 lejt és egyben megígérte, hogy

másnap beviszi az összes adóhátralékot, mert ha a föld alól is, de pénzt szerez.

Cosma adóvégrehajtó azonban hajthatatlan volt.

„Ma kell az egész összeg — hajtogatta — különben elviszek egy butordarabot”.

Kádárné előbb kérte a végrehajtót, aztán könyörgött, de hiába. — Cosma nem hajlott a könyörgő szóra és utastáit adott embereinek, hogy tegyék fel a szekérre a szekrényt. Az asszony ismételtén kérte a végrehajtót, hogy ne tegye meg vele ezt a szégyent, de használt semmi kérés szó. Erre az elkeseredett teremtés fejszét ragadott és az ajtó elé állt:

— „Nem adom — kiabált — nem adom a szekrényemet”.

Majdnem négy órát néztek farkasszemet így egymással a végrehajtó és Kádárné aki semmi körülmények között se volt hajlandó odaadni a szekrényt. Végre egy rendőrkormányos jelent meg és csillapította le Kádárnét.

Ezt a csendessége arra használta fel Cosma adóvégrehajtó, hogy a szekrényt most már csak azért is elvitette.

A magyar „vizi csikók” újabb fényes győzelme

7:4-re verték Magdeburg válogatottját

Halberstadt máj. 12.

A magyar Utánpótlás vízpoló csapata csütörtökön újabb fényes győzelmet aratott Magdeburg vízpoló csapatát 7:4 arányban legyőzte. A félidő 2:1 volt. A magyar játékosok gyors technikájuknak köszönhetik a győzelmet, amelynek értékét nagyban emeli, hogy Magdeburg csapatában három olimpiai bajnok is játszott: Amman és Schumburg a Hellasból, valamint Schultze a Magdeburg 1896. csapatából.

Nem tudjuk, tud-e erről az esetről a csiki pénzügyigazgató, de azt hisszük, hogy ha tud, erélyesen megparancsolja mások végrehajtó közveinek, hogy fogadják el csak inkább a pénzt, még ha kevesebb is, mint a szekrény, amlyik még se pénz. A szegény

napszámosokat meg talán mégsem illik háborgatni. De nem is nagy merészség. Van-nak Kádár Lászlónál gazdagabb emberek, akik jóval több adóval tartóznak, azokkal szemben legyen erélyes Cosma adóvégrehajtó — ha mer.

Az angol hadügyminiszter:

Ha Németország fegyverkezik, megsérti a versaillesi szerződést és szankciókra kerül sor

Genf, máj. 12.

A német népszövetségi liga genfi hetilapja a „Leszerelés“ nagy feltűnést keltő cikket közöl Neurath német külügyminiszter tollából. Báró Neurath részletesen ismerteti a cikkben azt a politikát, amit Németország a leszerelési konferencián követni fog és arra a végső következtetésre jut, hogy Németország kénytelen lesz megkezdeni a fegyverkezést, ha a többi nagyhatalom nem szel le.

Lord Hailskam hadügyminiszter egyébként nagy beszédet mondott ebben az ügyben az alsóházban és kijelentette, hogy az

a politika, amit Németország követ a legnagyobb mértékben aggasztó. A hadügyminiszter kijelentette, hogy ha Németország nem fogadja el az angol javaslatot s elhagyja a konferenciát, akkor vállalnia kell ezért a felelősséget. Ennek a lépésnek az lesz a következménye, hogy Németországra nézve tovább is kötelező marad a versaillesi szerződésnek a fegyverkezésre vonatkozó rendelkezése; minden felfegyverkezésre irányuló kísérlet a békeszerződések megsértését jelenti és a megtorló intézkedések alkalmazását vonhatja maga után.

A svábok igen, a szászok igen, a magyarok — nem

Nem kapnak államsegélyt Szatmár-megyében a magyar iskolák

Szatmár, máj. 12.

Az állam hivatalos lapjában a „Monitorul Oficialnak“ 143. számában megjelent törvény egyik pontja elrendeli, hogy a községek költségvetésük 14 százalékát iskolaszolgálatra kell, hogy fordítsák és pedig olyformán, hogy ez az összeg aránylagosan osztassék szét. Az összeg, amely felől a Comitetul Scolar rendelkezik, az elmúlt évben 1,300.000 lejt tett ki, az idén azonban már 900.000 lejre csökkent Szatmár megyében.

Az előző években ezen összegből a ki-

sebbségi iskolák egy banit sem kaptak. Az idén azonban a Magyar Párt intervenciójára a prefektus határozottan megígérte, hogy a segélyből 200.000 lej a kisebbségi iskolák részére esz kiutalva. Az ígéret azonban beválthatatlan maradt, mert a Comitet Scolar már rendelkezett is a 900.000 lej felosztása felől, de a segélyezendő iskolák között egyet len magyar sincsen. Ugyanakkor azonban a szász, német és sváb iskolák a beiratkozott növendékek számarányának megfelelően megkapták a segélyt.

Kiderül, hogy ki lopta el a Lindbergh-gyereket

Egy detektív feltűnő vallomása

Washington, máj. 12.

Means, akit azzal vádolnak, hogy Mac Lean asszonytól 100.000 dollárt csalt ki a Lindbergh gyermek elrablásával kapcsolatban, a bíróság előtt ma feltűnést keltő vallomást tett. Kijelentette, hogy ismeri a gyermek két elrablóját. Az egyik Wellington Henderson kommunista vezér, a másik Fenton, volt fegyenc. A tettesek a gyermeket kétizben is visszaakarták adni, etsőizben minljárt az elrablás utáni héten. A gyerme-

ket először Bugenheig ezredeshez, Lindberg barátjához vitték, aki azonban nem volt hajlandó magához venni. A rablók főcinkosa Lindberghék szobaleánya volt, aki részletesen tájékoztatta a tetteseket a házi szokásokról. Ez a leány azonban öngyilkos lett. A volt detektív vallomása nagy feltűnést keltett.

Kiöntött Biharban a Fekete Körös

Belényes és Sonkolyos között elöntött a vasuti töltést

Nagyvárad, máj. 12.

A megyei prefekturára tegnap délelőtt értesítés érkezett a belényesi főszolgabiro-ságtól, hogy

a Fekete Körös Belényesnél kilépett a medréből, Belényes és Sonkolyos között elöntötte a vasuti töltést.

Nagyváradon is erősen fenyeget az áradás

A Sebes Körös oly erősen megduzzadt, hogy ha az esőzések nem szűnnek meg, egy-két napon belül elöntéssel fenyegeti az árvíz-veszélyes várad telepeket.

A Pece is veszedelmesen árad, Püspök-fürdő közelében elöntötte a szántóföldeket.

A vármegye főmérnöki hivatala meg-tette a szükségesnek látszó intézkedéseket.

Perrel támadja meg dr Kövér Gusztáv a belügyminisztériumot, amelyik megfosztotta állampolgárságától

Nagyvárad, máj. 12.

Két nappal ezelőtt leirat érkezett a nagy-váradi városházához, amely közli, hogy dr. Kövér Gusztáv állampolgárságát megsem-misítette a belügyminisztérium, mert azt csalárd uton szerezte. Dr. Kövér Gusztáv, aki aradi születésű, nagyváradai illetőségű,

az itteni Magyar Párt alelnöke, kijelentette, hogy állampolgársága teljesen szabályos és perrel fogja megtámadni a belügyminiszteri-umot, de szükség esetén nem riad vissza attól sem, hogy a Népszövetséghez fordul-jon.

Konstancának is kijut a szenzációból

Rendőrség harca a petro-leumtolvajakkal

Allandóan fosztogatták a banditák a petroleum készleteket, amíg végre tegnap burokrakerültek

Konstanca, máj. 12.

Az utóbbi időben nagyon elszaporodtak a petroleum szerelvények elleni támadások. A banditák revolverrel támadtak reá a sze-mélyzetre és nagymennyiségű benzint ra-boltak el, amit aztán értékesítettek. A rend-őrség minden fáradozása hiábavaló volt, hogy a banditák nyomára akadjan. A teg-napi napon azonban végre siker koronázta a nyomozást. Több rendőrtisztviselő két gya-nus embert vett észre, amint hordókat gör-gettek a pályaudvar mellett álló bódé fele. A rendőrök igazolásra szólították fel a ti-tokzatos egyéneket, de ezek revolverlövés-

sel válaszoltak. A rendőrök a földre vetet-ték magukat és általános lövöldözés kelet-kezett. Az egyik rendőr titokban értesítette a kvesturát és nemsokára 50 főnyi legény-ség érkezett meg teherautókon. Körülkeri-tették a bódét és a banditákat hosszas harc után elfogták.

A pincében rátaláltak a titkos raktarra is, ahol nagymennyiségű benzint volt re-lhalmozva.

Még az éjszaka folyamán megindult az elfogottak vallatása, hogy a cinkostársak is hurokra kerüljenek.

Nem bírja az életet, mert nincs kenyere

Kétszeres öngyilkosságot követett el egy munkanélküli Szinerváralján

Szatmár, máj. 12.

Megrendítő dráma játszódott le Szinér-váralján. Oláh Ferenc 18 éves kereskedő-ség afeletti bánatában, hogy már hónapok óta munkanélküli, öngyilkossági szándék-ból a Szamosba ugrott. A hideg víz azonban

magához térítette és kiusszott. Aznap este azonban ismét öngyilkosságot követett el. Revolverrel mellbe lőtte magát. Beszállítot-ták a szatmári kórházba, ahol élet-halál kö-zött lebeg.

A „kedves” rokon

Eltett láb alól egy egész családot, hogy hozzájusson az örökséghez

A gyilkos asszonyt letartóztatták, aki bevallott mindent

Dicsőszentmárton, máj. 12

Még a múlt évben történt, hogy Pop Polixenia tanárnő hirtelen rosszul lett és meghalt. A falusiak azonban suttogni kezde-tek, hogy a nyári vakációját otthon töl-tő nőt megmérgezték. Ez különösen az adott alapot, hogy aig egy héttel

azelőtt halt meg Pop János földbirtokos, a leány apja, míg felesége szintén nem rég mult ki gyanus körülmények között. A gya-nu a szomszéd roknra Almasan Eugeniára terelődött, aki így a hatalmas Pop vagyon egyedüli örököse lett.

A csendőrségen az áldozatok családja

Ideges embereknek és lelkiibete-geknek az enyhe természetes „Ferenc Józse” keserűviz rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt. Világhírű ideg orvosok véleménye alapján a Ferenc József viz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinél is kiválóan ajánlható. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

beismerte, hogy a szomszéd nőtől kapott „orvosságot” keverte bele a tanárnő ételébe. Erre Almasan Eugeniát letartóztatták, am-hosszas vallatás után beismerte, hogy mind-három rokonát ő mérgezte meg. Az ügyész-ség mindhárom holttestet exhumálta és megálapították, hogy valamennyien arzén-mérgezéstől haltak meg.

A csendőrség Comsa Anicát, csufodi parasztasszonyt is letartóztatta, aki a mér-get patkányirtásra adta át a gyilkosnak.

A szenzációs ügyben már egy közeli napra ki is tűzték a főtárgyalást, de azt most el kell halasztani, mert a vádlotton az örültség jelei mutatkoztak, úgy hogy a bu-karesti elme-kórházba kellett beszállítani.

Megőrült Szatmáron egy kommunista leány

Szatmár, máj. 12.

A szatmári rendőrség május elsején tö-meges kommunista letartóztatásokat esz-közölt. A 23 letartóztatott közül az ügyész-ség 9-et szabadlábra helyezett, mivel bebi-zonyosodott, hogy a szervezkedésben semm-közük sem volt és ártatlanul keveredtek bele az egész ügybe. Ezek között volt Moskovics Klári tisztviselő is, aki kilenc napig volt a sziguranca foglya. A szerencsétlen leányt a kihallgatások annyira megviselték, hogy súlyos idegromamot kapott. Dr. Bata Valér vizsgálta meg a leányt s kétségtelenül meg-állapították, hogy a leányt s elme-zavarodás tü-netei jelentkeztek.

A letartóztatottak ügyét egyébként gyorsított eljárással tárgyalják le.

PETROLGÁZFŰZŐGÉP különlegességei

„Kronprinz” Matador 300.- lei
„Sitar-Royal” — 400.- lei
„Haller” Superior — 250.- lei

Kérje a legújabb árjegyzéket gázfűzők-ről stb. és épületvasalásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2 Telefon 8-92.

APROHIRDETESEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi lev. lapot 70 leier! csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4

MINDENES szakácsnő felvétetik. Be-öthy Ödön ucca 18. Jelentkezni 11—1-g, délután 5—6-ig.

MINDENES leány jó bizonyítvánnyal azonnal felvétetik. Salamon, Str. Matei Cor-vin (Batthányi ucca) 10.

CIPESZ segédek felvétetnek. Str. Arago 38, Rendes-telep. 584

MINDENES leányt, kinek éves bizonyít-ványa van, jelentkezhet 15-ére, esetleg 1-ére Horvát Emilnél, Várad Zsigmond ucca 2-a, I. emelet.

JÓL főző mindenek, aki szépen mos, vasal, éves bizonyítvánnyal felvétetik. Heller Szent László-tér 5. 583

MINDENES szobaleányt, ki a főzéshez is ért, hosszú bizonyítvánnyal felvétetik. Fe-hér, Körös ucca 12.

TISZTESSÉGES megbízható mindenek leány, kis családhoz jó bizonyítvánnyal ke-restetik azonnalra. Diósi, Aradi ut 3.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA